

ANDA JAWORUCKA-DRATH
Muzeum Narodowe w Krakowie

Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2013)

Największym wydarzeniem 2013 roku było uroczyste, ponowne otwarcie Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego – najstarszego Oddziału Muzeum Narodowego w Krakowie. 27 czerwca, po 70 latach przerwy, stała ekspozycja prezentująca najcenniejsze obiekty z kolekcji Gabinetu Numizmatycznego została udostępniona publiczności¹.

Uroczystość otwarcia zaszczylicili swoją obecnością liczni znamienici goście, m.in. Izabella Godlewska de Aranda – prawnuczka Emeryka Hutten-Czapskiego wraz z rodziną, Marszałek Województwa Małopolskiego, przedstawiciele Departamentu Dziedzictwa Kulturowego MKiDN, Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa, Zarządu Narodowego Banku Polskiego oraz Towarzystwa Przyjaciół Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego. Na otwarcie stawiło się także wielu przedstawicieli środowiska numizmatycznego, m.in. członkowie Komitetu Honorowego: prof. Stanisław Suchodolski, prof. Borys Paszkiewicz, honorowy prezes Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego – mec. Lech Kokociński oraz liczne grono reprezentujące Polskie Towarzystwo Numizmatyczne, Stowarzyszenie Numizmatyków Profesjonalnych, środowisko uniwersyteckie oraz muzealne². Wszystkich zgromadzonych gości przywitała Dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie Zofia Gołubiew. Otwarcia wystawy towarzyszyły dwie publikacje autorstwa Jarosława Bodzka, Janusza Nowaka, Agnieszki Perzanowskiej i Mateusza Woźniaka: *Dobrze strzeżona kolekcja. Przewodnik. Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego* (Kraków 2013) oraz *Muzeum im. Emeryka Hutten-*

¹ Z. GOŁUBIEW, „Dobrze strzeżona kolekcja otwarta dla wszystkich”, *Przegląd Numizmatyczny* 2, 2013, s. 36–39.

² „Uroczyste otwarcie Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego”, *Przegląd Numizmatyczny* 3, 2013, s. 90–91.

-Czapskiego. Przewodnik (Kraków 2013), które zawierają wiele cennych informacji o historii oddziału, kolekcji Gabinetu Numizmatycznego i wystawie stałej w Pałacyku Czapskich.

W 2013 roku zespół Gabinetu Numizmatycznego tworzyli: dr hab. Jarosław Bodzek (kierownik), (monety starożytne), mgr Anna Bochnak (varia i depozyty), mgr Anda Jaworucka-Drath (banknoty i papiery wartościowe), mgr Elżbieta Korczyńska (monety nowożytne), mgr Danuta Krawczuk-Biernat (medale), mgr Dorota Malarczyk (numizmatyka orientalna), mgr Paulina Taradaj (medale), mgr Mateusz Woźniak (monety średniowieczne). Wraz z końcem roku na emeryturę odeszła starszy kustosz mgr Danuta Krawczuk-Biernat, która od 1973 roku przez 40 lat opiekowała się kolekcją medali w Gabinetecie Numizmatycznym, zyskując w tym czasie opinię jednego z najlepszych specjalistów w zakresie medalierstwa.

W 2013 roku ukazał się kolejny, ósmy tom *Notae Numismaticae – Zapisków Numizmatycznych*, w którym znalazł się m.in. tekst Mateusza Woźniaka podsumowujący projekt *Europejskie Centrum Numizmatyki Polskiej* w Muzeum Narodowym w Krakowie oraz artykuł Pauliny Taradaj na temat medali i plakietki dla Emeryka Hutten-Czapskiego³.

Oprócz powyżej wspomnianych tekstów w roku 2013 ukazały się również następujące artykuły pracowników Gabinetu Numizmatycznego: Jarosława Bodzka napisany wspólnie z Renatą Madydą-Legutko, „Novaja nachodka bosporskoj monety v Pol’še”⁴; Pauliny Taradaj, „Rzadki medal koronacyjny Władysława IV Wazy”⁵; Doroty Malarczyk, „Złote monety tureckie ze skarbu z Muzeum w Jeleniej Górze”⁶; Anny Bochnak we współautorstwie z Anną Bochnakową „Madone” w księdze pamiątkowej profesora Jean-Paul Guillaumeta⁷ oraz Anny Bochnak i Tomasza Bochnaka „Nieznane przedstawienie tarczy na ceramice kultury pomorskiej ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich w Krakowie”⁸.

W ramach działalności naukowej pracownicy Gabinetu Numizmatycznego zaangażowani byli w kilka projektów badawczych. Wspólnie z Laboratorium Analiz Nieniszczących Badań Obiektów Zabytkowych (LANBOZ) prowadzony jest

³ P. TARADAJ, „Medale i plakietka dla Emeryka Hutten-Czapskiego ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* VIII, s. 53–74.

⁴ J. BODZEK, R. MADYDA-LEGUTKO, „Novaja nachodka bosporskoj monety v Pol’še”, [w:] I.V. NE-MČENKO (red.), *Drevnee Pričernomor’ e X*, Odessa 2013, s. 69–72.

⁵ P. TARADAJ, „Rzadki medal koronacyjny Władysława IV Wazy”, *Przegląd Numizmatyczny* 1, 2013, s. 11.

⁶ D. MALARCZYK, „Złote monety tureckie ze skarbu z Muzeum w Jeleniej Górze”, *Przegląd Numizmatyczny* 2, 2013, s. 65.

⁷ A. BOCHNAK, A. BOCHNAKOWA, „Madone”, [w:] F. OLMER, E. VIAL (red.), *Le Petit Guillaumet illustré*, Glux-en-Glenne 2013, s. 148–149.

⁸ A. BOCHNAK, T. BOCHNAK, „Nieznane przedstawienie tarczy na ceramice kultury pomorskiej ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich w Krakowie”, [w:] W. BLAJER (red.), *Peregrinationes archaeologicae in Asia et Europa Joanni Chochorowski dedicatae*, Kraków 2012, s. 71–75.

projekt Mateusza Woźniaka „Najstarsze monety polskie w świetle badań ich składu pierwiastkowego” (od 2011 roku) dotyczący zespołu 71 wczesnopiastowskich monet (Bolesława Chrobrego i Mieszka II) z kolekcji MNK. Ponadto Jarosław Bodzek realizuje projekt „Starożytne monety syryjskie w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie”, którego efektem końcowym będzie publikacja kolejnego tomu serii *Sylloge Nummorum Graecorum* poświęconego zbiorom Muzeum Narodowego w Krakowie. Z kolei Dorota Malarczyk była zaangażowana w realizację dwóch projektów: „Dirhamy dynastii Sāmānidów we wczesnośredniowiecznych skarbach z terenu Polski” oraz „Polskie Skarby Wczesnośredniowieczne – Inwentarz. Rejestracja znalezisk monet wczesnośredniowiecznych z obszaru Polski (VI – połowa XII w.)”, finansowanego w ramach modułu badawczego programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” (2012–2015) i prowadzonego przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie pod kierunkiem dr. Mateusza Boguckiego.

Ponadto Jarosław Bodzek i Mateusz Woźniak brali udział w projekcie „Archiwum Numizmatyków”, prowadzonym przez Muzeum Narodowe w Krakowie pod kierunkiem Diany Błońskiej, a finansowanym w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki⁹.

W tym samym roku Jarosław Bodzek wziął udział w dwóch międzynarodowych konferencjach: poświęconej pamięci Piotra Ossipowicza Karyszczkowskiego w Odessie (Ukraina), z referatem: *Novaya nakhodka bosporskoj monety v Pol'she*, oraz *Penize v promenach casu IX w Valticach* (Czechy), z referatem *Uwagi na temat genezy mennictwa satrapów w okresie panowania Achemenidów*.

Na przełomie sierpnia i września 2013 roku Jarosław Bodzek przebywał w Muzeum Okręgowym Cypryjskiego Departamentu Starożytności w Pafos na Cyprze, określając monety pozyskane w trakcie badań ekspedycji archeologicznej Instytutu Archeologii UJ w Pafos („Paphos Agora Project”).

Ważnym punktem działalności pracowników Gabinetu Numizmatycznego w minionym roku było wygłoszenie wielu wykładów edukacyjnych. Jarosław Bodzek miał wystąpienie *Gabinet Numizmatyczny Muzeum Narodowego w Krakowie wczoraj i dziś* w Oddziale Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Warszawie oraz wykład *Mennictwo Republiki Rzymskiej* w Muzeum Okręgowym w Chorzowie. W ramach dni otwartych Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego prowadzone były następujące wykłady: Jarosław Bodzek – *Z nieba do piekła i z powrotem. Wzloty i upadki ateńskiej sówki*; Paulina Taradaj – *Medale prywatne XVII wieku*; Mateusz Woźniak – *Ekspozycja to nie wszystko!? Czyli co kryją magazyny Gabinetu Numizmatycznego*.

⁹ Por. w niniejszym tomie: D. BŁOŃSKA, *Archiwum Numizmatyków – podsumowanie projektu po pierwszym roku realizacji*.

W ramach projektu „Europejskie Centrum Numizmatyki Polskiej” kontynuowano następną dwa cykle wykładów prowadzonych przez pracowników Gabinetu Numizmatycznego. W pierwszym z nich zaprezentowano następujące zagadnienia: Anna Bochnak – *Józef Majnert – od mincerza do fałszerza*; Jarosław Bodzek – *Kwadrygaty, wiktoriaty, denary – mennictwo rzymskie okresu Republiki*; Anda Jaworucka-Drath – *Bony lwowskie w kolekcji Gabinetu Numizmatycznego*; Dorota Malarczyk – *Moneta arabska w Europie Środkowej we wczesnym średniowieczu (VIII–X wiek)*; Paulina Taradaj – *Propaganda miasta Gdańska na medalach Zygmunta III Wazy*. Ponadto w ramach tego samego cyklu wykłady prowadzili zaproszeni goście: Aleksander Bursche – *Muszle kauri czy Euro? Funkcja monet rzymskich na ziemiach polskich*; Mariusz Mielczarek – *Politycy, monety i kryzysy gospodarcze w starożytnej Grecji*; Borys Paszkiewicz – *U narodzin mennictwa pomorskiego*; Zenon Piech – *Monety w systemie znaków władzy Jagiellonów*; Stanisław Suchodolski – *Numizmatyka podwodna, czyli skarby z zatopionych okrętów* oraz Paweł Zawora – *Od Hadriana Trajanowicza do Hadriana Augusta. Umocnienie się Hadriana u władzy na monetach lat 117–121*.

W cyklu jesiennym swoje referaty wygłosili: Anda Jaworucka-Drath – *Banknoty z nadrukami w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie*; Mateusz Woźniak – *Unikatowe monety polskiego średniowiecza*; Jarosław Bodzek – *Król na monecie – numizmatyczne portrety władców hellenistycznych*, a także zaproszeni goście spoza Gabinetu Numizmatycznego: Jacek Budyn – *Koczownicy u bram – nomadzi w numizmatyce*; Jerzy Ciecieląg – *Antyczne monety żydowskie w służbie propagandy* oraz Marcin Biborski – *Monety w konserwacji*.

W roku 2013 odbyły się również w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego *Wakacyjne spotkania z obiektem*, w których zaprezentowano następujące tematy: Anda Jaworucka-Drath – *Papierowy pieniądz zastępczy*; Elżbieta Korczyńska – *Dutki*; Dorota Malarczyk – *Moneta arabska w Europie VIII–XII wieku* oraz Danuta Krawczuk-Biernat – *Kraków, ludzie, wydarzenia...*

W ramach współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim i Uniwersytetem Ekonomicznym odbyły się wykłady dla studentów prowadzone przez Mateusza Woźniaka, połączone ze zwiedzaniem galerii stałej w Muzeum Emeryka Hutten-Czapskiego. Wśród zagadnień znalazły się następujące tematy: *Mennictwo pierwszych Piastów*, *Mennictwo hebrajsko-napisowe*, *Problem współistnienia zachowań typu „Homo economicus” i „Homo symbolicus” w kontekście funkcjonowania pieniądza we wczesnym średniowieczu*. Oprócz wyżej wymienionych Mateusz Woźniak poprowadził również wykład *Historia pieniądza* dla Uniwersytetu Dziecięcego Uniwersytetu Ekonomicznego.

W marcu 2013 roku odbyło się szkolenie dla pracowników służby celnej, które pracownicy Gabinetu Numizmatycznego poprowadzili w formie wykładów

połączonych z pokazem obiektów oraz zaprezentowaniem wystawy stałej w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego.

Podczas *Dnia Drzwi Otwartych Muzeum Narodowego w Krakowie* odbył się pokaz *Półportugal litewski 1622, Wilno* przygotowany przez pracowników Gabinetu.

Gabinet Numizmatyczny i Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego w minionym roku odwiedzili liczni goście, wśród których możemy wymienić między innymi: Stowarzyszenie Absolwentów UJ, pracowników naukowych Instytutu Historii UJ, a także gości zagranicznych – prof. François de Callatay z Królewskiej Biblioteki Belgii z Brukseli, prof. Andrew Meadowsa z American Numismatic Society oraz grupę przedstawicieli Czeskiego Towarzystwa Numizmatycznego z Havířova.

W 2013 roku stan liczbowy obiektów wraz z depozytem wynosił 109 667 sztuk. Do najcenniejszych nabytków możemy zaliczyć zakup złotego aureusa Marka Salwiusza Othona, a także dary Lecha Kokocińskiego, który wzbogacił zbiór Gabinetu Numizmatycznego zespołem 56 fałszywych monet. Przekazane obiekty, m.in. trojaki Zygmunta III Wazy i grosze koronne Zygmunta I Starego, pochodzą z dwóch nowożytnych skarbów. Pierwotnie znajdowały się one w kolekcji wybitnego numizmatyka Tadeusza Kałkowskiego. Lech Kokociński, wieloletni darczyńca Gabinetu Numizmatycznego, ofiarował również brązową czarę z Okresu Cesarstwa Rzymskiego oraz dwa projekty cegiełek na fundusz medalowy wydanych przez Polskie Towarzystwo Archeologiczne i Numizmatyczne, Oddział w Warszawie.

Kolekcję monet dalekowschodnich uzupełnia tegoroczny dar Edwarda Soczewińskiego w postaci 14 sztuk monet chińskich z okresu dynastii Song. Dar ten jest kontynuacją dobroczynnej działalności tego kolekcjonera na rzecz Muzeum Narodowego w Krakowie. Kolekcja Gabinetu wzbogaciła się także o 12 monet Turków osmańskich z XIX i początku XX wieku ofiarowanych przez Tomasza Bochnaka.

Wieloletni darczyńca ks. Jan Janusz Kołecki przekazał w 2013 roku kolekcję 601 sztuk monet z Dalekiego Wschodu, w tym: monety chińskie od II wieku p.n.e. do XIX wieku n.e., monety z Japonii, Indonezji, Wietnamu i Korei, a także europejskie monety obiegowe, monety antyczne, monety fałszywe, kopie monet, żetony i banknoty z okolicznościami nadrukami.

Dział medali został wzbogacony o obiekty współczesne, tj. pamiątkowe medale wybite z różnych okazji. Największy dar – 17 medali – został przekazany przez Wojciecha Bochnaka, 6 medali ofiarował Andrzej Budzicki, 3 medale – Zdzisław Żygulski jun., zaś grupa czeskich numizmatyków – 3 medale czeskie. Ponadto pojedyncze medale zostały подарowane przez Katarzynę Barańską, Adama Wojtkowiaka, Narodowy Bank Polski, Polskie Towarzystwo Numizmatyczne w Warszawie oraz Przedsiębiorstwo Rewaloryzacji Zabytków w Krakowie.

Wśród pozostałych darów znalazły się: współczesne monety, kopie, banknoty, papierowe środki płatnicze, karty bankowe, rabatowe, lojalnościowe oraz wiele obiektów zaliczanych do działu varia. Wśród darczyńców możemy wymienić: Zofię Gołubiew, Jarosława Bodzka, Elżbietę Korczyńską, Annę Bochnak i Andę Jaworucką-Drath.

Gabinet, jak co roku, otrzymał przekazy od Narodowego Banku Polskiego: 76 sztuk monet i wzorów banknotów. Przekazu banknotu dokonał również Urząd Skarbowy w Kępnie.

W 2013 roku dzięki staraniom Adama Wojtkowiaka udało się wzbogacić bibliotekę Gabinetu Numizmatycznego darem 49 woluminów literatury numizmatycznej.

Kontakt z autorką: ajaworuckadrath@mnk.pl

ANDA JAWORUCKA-DRATH

Chronicle of the National Museum in Krakow's Numismatic Cabinet (2013)

The most significant event of the year 2013 was the official inauguration of the Emyryk Hutten-Czapski Museum, the oldest branch of the National Museum in Krakow. On 27 June 2013, after 70 years of absence, the permanent exhibition comprising the most valuable specimens from the collections of the Numismatic Cabinet was made open to the public.¹

Many notable guests attended the inauguration ceremony: Izabella Godlewska de Aranda, the great-granddaughter of Emyryk Hutten-Czapski, with her family, the Marshal of the Lesser Poland Voivodeship (Województwo Małopolskie), representatives of the Cultural Heritage Department of the Ministry of Culture and National Heritage (MKiDN), the Culture and National Heritage Department of the Municipality of Krakow, the board of directors of the National Bank of Poland, and the Society of Friends of the Emyryk Hutten-Czapski Museum. Among those present were also many prominent representatives of numismatic circles, with members of the Honorary Committee: Prof. Stanisław Suchodolski, Prof. Borys Paszkiewicz, Honorary President of the Polish Numismatic Society Lech Kokociński, Esq., and many other members of the Polish Numismatic Society, Professional Numismatists Association, as well as scholars from several universities and museums.² The guests were welcomed by Zofia Gołubiew, the Director of the National Museum in Krakow. The inauguration provided the opportunity for the presentation of the two publications on the subject authored by Jarosław Bodzek, Janusz Nowak, Agnieszka Perzanowska, and Mateusz Woźniak: *Dobrze strzeżona kolekcja. Przewodnik. Muzeum im. Emyryka Hutten-Czapskiego* [A Well-Guarded Collection. A Guide to the Emyryk Hutten-Czapski Museum] (Krakow 2013), and another guide book, *Muzeum im. Emyryka Hutten-Czapskiego. Przewodnik* (Krakow 2013), with a wealth of information on the history of this branch of the National Museum, the collections of the Numismatic Cabinet, and the permanent exhibition at the Czapski Palace.

¹ Z. GOŁUBIEW, "Dobrze strzeżona kolekcja otwarta dla wszystkich," *Przegląd Numizmatyczny* 2, 2013, pp. 36–39.

² "Uroczyste otwarcie Muzeum im. Emyryka Hutten-Czapskiego," *Przegląd Numizmatyczny* 3, 2013, pp. 90–91.

As of 2013, the Numismatic Cabinet comprised the following staff members: Dr Jarosław Bodzek (Keeper of the Collection, Ancient Coins Section), Anna Bochnak, M.A. (Varia and Deposits), Anda Jaworucka-Drath, M.A. (Banknotes and Securities), Elżbieta Korczyńska, M.A. (Modern Coins), Danuta Krawczuk-Biernat, M.A. (Medals), Dorota Malarczyk, M.A. (Oriental Coinage), Paulina Taradaj, M.A. (Medals), Mateusz Woźniak, M.A. (Medieval Coins). At the end of the year, senior curator Danuta Krawczuk-Biernat, M.A., went into retirement. Since 1973, she had been in charge of the Numismatic Cabinet's medals collection, becoming one of the most eminent experts in the field of medallic art.

Also in 2013, Volume VIII of our periodical *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* was published, with, among other things, noteworthy articles by Mateusz Woźniak, recapitulating the European Centre of Polish Numismatics project taking place at the National Museum in Krakow, and one by Paulina Taradaj on the medals and a commemorative plaque for Emeryk Hutten-Czapski.³

The Numismatic Cabinet staff members also published a number of articles in scholarly journals throughout 2013: *Novaya nakhodka bosporskoj monety v Pol'she* [A New Find of a Bosporan Coin in Poland] co-authored by Jarosław Bodzek and Renata Madyda-Legutko;⁴ *Rzadki medal koronacyjny Władysława IV Wazy* [A Rare Coronation Medal of King Władysław IV Vasa] by Paulina Taradaj;⁵ *Złote monety tureckie ze skarbu z Muzeum w Jeleniej Górze* [Turkish Gold Coins from the Hoard in the Collection of the Museum in Jelenia Góra] by Dorota Malarczyk;⁶ “Madone” by Anna Bochnak and Anna Bochnakowa in the memorial book for Professor Jean-Paul Guillaumet, *Le Petit Guillaumet illustré*, Glux-en-Glenne 2013;⁷ *Nieznane przedstawienie tarczy na ceramice kultury pomorskiej ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich w Krakowie* [An Unknown Representation of a Shield on the Pottery of the Pomeranian Culture in the Collection of the Princes Czartoryski Foundation in Krakow] by Anna Bochnak and Tomasz Bochnak in *Peregrinationes archaeologicae in Asia et Europa Joanni Chochorowski dedicatae* edited by W. Blajer (Krakow 2012).⁸

³ P. TARADAJ, “Medale i plakieta dla Emeryka Hutten-Czapskiego ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie,” *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* VIII, pp. 53–74.

⁴ J. BODZEK, R. MADYDA-LEGUTKO, “Novaya nakhodka bosporskoj monety v Pol'she” in: I.V. NEMCHENKO (ed.), *Drevnee Prichernomor'e X*, Odessa 2013, pp. 69–72.

⁵ P. TARADAJ, “Rzadki medal koronacyjny Władysława IV Wazy,” *Przegląd Numizmatyczny* 1, 2013, p. 11.

⁶ D. MALARCZYK, “Złote monety tureckie ze skarbu z Muzeum w Jeleniej Górze,” *Przegląd Numizmatyczny* 2, 2013, p. 65.

⁷ A. BOCHNAK, A. BOCHNAKOWA, “Madone” in: F. OLMER, E. VIAL (eds.), *Le Petit Guillaumet illustré*, Glux-en-Glenne 2013, pp. 148–149.

⁸ A. BOCHNAK, T. BOCHNAK, “Nieznane przedstawienie tarczy na ceramice kultury pomorskiej ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich w Krakowie,” in: W. BLAJER (ed.), *Peregrinationes archaeologicae in Asia et Europa Joanni Chochorowski dedicatae*, Kraków 2012, pp. 71–75.

Some members of the Numismatic Cabinet staff have been involved in several research projects. “Najstarsze monety polskie w świetle badań ich składu pierwiastkowego” [The Oldest Polish Coins in the Light of an Analysis of Their Elemental Composition] by Mateusz Woźniak in collaboration with the Analytical Laboratory for Non-Destructive Examinations of Historical Artefacts (LANBOZ) has been in progress since 2011. It is focused on examining 71 coins dating from the reigns of the early Piast rulers, Bolesław Chrobry and Mieszko II (in the collection of the National Museum in Krakow). Jarosław Bodzek has implemented the project entitled “Starożytne monety syryjskie w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie” [The Ancient Syrian Coins in the Collection of the National Museum in Krakow], the final result of which will be the publication of another volume in the series *Sylloge Nummorum Graecorum*, dedicated to the numismatic items from the collections of the National Museum in Krakow. Dorota Malarczyk participated in two projects: “Dirhamy dynastii Sāmānidów we wczesnośredniowiecznych skarbach z terenu Polski” [The Dirhams of the Samanid Dynasty in the Early-Medieval Hoards from Poland] and “Polskie Skarby Wczesnośredniowieczne – Inwentarz. Rejestracja znalezisk monet wczesnośredniowiecznych z obszaru Polski (VI – połowa XII w.)” [An Inventory List of Poland’s Early-Medieval Hoards. Records of the Finds of Early-Medieval Coins in the Territory of Poland from the 6th to the mid-12th c.], with the latter project financed as part of a research module of the programme carried out under the auspices of the Ministry of Science and Higher Education entitled the National Humanities Development Programme (2012–2015), conducted by the Archaeology and Ethnology Institute of the Polish Academy of Sciences in Warsaw, under the direction of Dr Mateusz Bogucki.

Furthermore, Jarosław Bodzek and Mateusz Woźniak have participated in the project known as “The Numismatists’ Archive,” conducted by the National Museum in Krakow, under the direction of Diana Błońska and funded as part of the National Humanities Development Programme.⁹

During the same year, Jarosław Bodzek participated in two international conferences: one of them in Odessa, *Ukraine in memory of Petr Ossipovich Karyshkovsky*, with a paper entitled *Novaya nakhodka bosporskoj monety v Pol'she*, and *Penize v promenach casu IX*, and the other at Valtice (Czech Rep.), with the paper *Uwagi na temat genezy mennictwa satrapów w okresie panowania Achemenidów* [Notes on the Origin of the Satrapal Coinage During the Reign of the Achaemenid Dynasty].

In late August and early September 2013, Jarosław Bodzek visited in the Paphos District Museum of Cypriot Antiquities in Paphos, Cyprus, with the task of

⁹ Cf. D. BŁOŃSKA, “Archiwum Numizmatyków – podsumowanie projektu po pierwszym roku realizacji” in the present volume.

identifying the coins found during the exploration works at Paphos conducted by the archaeological expedition of the Jagiellonian University Archaeology Institute (*Paphos Agora Project*).

An important aspect of the Numismatic Cabinet staff members' academic activity in 2013 has been their participation in a number of didactic lectures. To mention only a few, Jarosław Bodzek delivered his lectures *Gabinet Numizmatyczny Muzeum Narodowego w Krakowie wczoraj i dziś* [The Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow – Past and Present] at the Warsaw Branch of the Polish Numismatic Society, and *Mennictwo Republiki Rzymskiej* [The Coinage of the Roman Republic] at the District Museum in Chorzów. The open days at the Emeryk Hutten-Czapski Museum provided the opportunity for presenting the following lectures: Jarosław Bodzek, *Z nieba do piekła i z powrotem. Wzloty i upadki ateńskiej sówki* [From Heaven to Hell and Back. The Rises and Falls of the Athenian Owl]; Paulina Taradaj, *Medale prywatne XVII wieku* [The Private Medals in the 17th Century]; and Mateusz Woźniak, *Ekspozycja to nie wszystko?! Czyli co kryją magazyny Gabinetu Numizmatycznego* [Exhibitions Do Not Show Everything?! Something About the Contents of the Numismatic Cabinet's Storage Rooms].

The project "European Centre of Polish Numismatics" continued with another round of double series of lectures presented by the personnel of the Numismatic Cabinet. The first one featured the following themes of interest: Anna Bochnak, *Józef Majnert – od mincerza do fałszerza* [Józef Majnert – from Minter to Counterfeiter]; Jarosław Bodzek, *Kwadrygaty, wiktoriaty, denary – mennictwo rzymskie okresu Republiki* [Quadrigati, Victoriati, Denarii – the Coinage of the Roman Republic]; Anda Jaworucka-Drath, *Bony lwowskie w kolekcji Gabinetu Numizmatycznego* [Customer Vouchers from the City of Lvov in the Collection of the Numismatic Cabinet]; Dorota Malarczyk, *Moneta arabska w Europie Środkowej we wczesnym średniowieczu (VIII–X wiek)* [The Arabic Coinage in the Early-Medieval Central Europe (8th–10th Century)]; and Paulina Taradaj, *Propaganda miasta Gdańska na medalach Zygmunta III Wazy* [The Propaganda of the City of Gdansk on the Medals of Sigismund III Vasa]. In addition, this series included several guest lecturers: Aleksander Bursche, *Muszle kauri czy Euro? Funkcja monet rzymskich na ziemiach polskich* [Cauri Shells or the Euro? The Function of Roman Coinage in the Territories of Poland]; Mariusz Mielczarek, *Politycy, monety i kryzysy gospodarcze w starożytnej Grecji* [Politicians, Coins, and Economic Crises in Ancient Greece]; Borys Paszkiewicz, *U narodzin mennictwa pomorskiego* [The Genesis of Pomeranian Coinage]; Zenon Piech, *Monety w systemie znaków władzy Jagiellonów* [Coins in the System of the Emblems of Power of the Jagiellonian Dynasty]; Stanisław Suchodolski, *Numizmatyka podwodna, czyli skarby z zatopionych okrętów* [Submarine Numismatics, or the Hoards from Sunken Vessels];

and Paweł Zawora, *Od Hadriana Trajanowicza do Hadriana Augusta. Umacnianie się Hadriana u władzy na monetach lat 117–121* [From Hadrian, Trajan's Son and Heir, to Hadrian Augustus. The Consolidation of Hadrian's Authority As Reflected in the Coinage of the Years 117–121].

The autumn series brought the following lectures: Anda Jaworucka-Drath, *Banknoty z nadrukami w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie* [Banknotes with Overprints in the Collection of the National Museum in Krakow]; Mateusz Woźniak, *Unikatowe monety polskiego średniowiecza* [Very Rare Polish Medieval Coins]; Jarosław Bodzek, *Król na monecie – numizmatyczne portrety władców hellenistycznych* [King on the Coin: the Numismatic Portraits of Hellenistic Rulers], as well as several lectures by our guests: Jacek Budyn, *Koczownicy u bram – nomadzi w numizmatyce* [Nomads at the Gates: Images of Nomads in Numismatics]; Jerzy Ciecieląg, *Antyczne monety żydowskie w służbie propagandy* [Ancient Jewish Coins in the Service of Propaganda]; and Marcin Biborski, *Monety w konserwacji* [Coins in the Process of Restoration].

Another noteworthy activity that took place at the Emeryk Hutten-Czapski Museum in 2013 was the event called "Summer Holiday Meetings with Historical Artefacts," featuring the following lectures and presentations: Anda Jaworucka-Drath, *Papierowy pieniądz zastępczy* [Substitute Paper Money]; Elżbieta Korczyńska, *Dutki*; Dorota Malarczyk, *Moneta arabska w Europie VII–XII wieku* [Arabic Coins in Europe in the 7th–12th c.]; and Danuta Krawczuk-Biernat, *Kraków, ludzie, wydarzenia...* [Krakow, People, Events...].

As part of the academic co-operation with the Jagiellonian University and the University of Economics in Krakow, Mateusz Woźniak presented a number of lectures for students, with the opportunity of visiting the permanent exhibition gallery of the E. Hutten-Czapski Museum. The lectures featured a variety of subjects such as *Mennictwo pierwszych Piastów* [The Coinage of the Early Piast Rulers]; *Mennictwo hebrajsko-napisowe* [Hebrew-Inscriptional Coinage]; *Problem współistnienia zachowań typu Homo economicus i Homo symbolicus w kontekście funkcjonowania pieniądza we wczesnym średniowieczu* [The Question of the Co-Existence of the *Homo Economicus* and *Homo Symbolicus* Behaviour Types in the Context of the Function of Money in the Early Medieval Period]. Mateusz Woźniak also delivered a lecture entitled *Historia pieniądza* [The History of Money] for the University for Children of the University of Economics in Krakow.

In March 2013, the Numismatic Cabinet staff held a training session for customs officers, including lectures as well as presentations of numismatic specimens and the permanent exhibition of the Emeryk Hutten-Czapski Museum.

It is also worth noting that the event known as The Open Doors Day at the National Museum in Krakow included a showcase presentation entitled *Półportugal*

litewski 1622, Wilno [The Lithuanian Half Portuguese Gold Coin, Vilnius 1622], prepared by the Cabinet personnel.

The Numismatic Cabinet and the Emeryk Hutten-Czapski Museum were visited by many notable guests such as representatives of the Jagiellonian University Graduates Association, staff members of the Jagiellonian University History Institute as well as many foreign visitors, to name only such eminent figures as Prof. François de Callatay from the Royal Library of Belgium in Brussels, Prof. Andrew Meadows of the American Numismatic Society, and representatives of the Czech Numismatic Society from Havířov.

As of 2013, the overall number of numismatic items, including the deposits, amounted to 109,667 objects. The most valuable additions to the Numismatic Cabinet include the purchase of an aureus of Marcus Salvius Otho, and the gifts donated by Lech Kokociński, notably a set of 56 false coins. These items, such as three-groschen coins of Sigismund III Vasa and crown groschens of Sigismund I the Old, had been found in two modern hoards. Originally, they formed part of the collection of the eminent numismatist Tadeusz Kałkowski. Lech Kokociński, the Numismatic Cabinet's benefactor of long standing, has also donated a bronze Imperial-era bowl and two donation certificate designs to benefit the medal fund, issued by the Warsaw Branch of the Polish Archaeological and Numismatic Society.

The Oriental Coins collection has been enriched with a recent acquisition of 14 Chinese coins dating from the Song dynasty, donated by Edward Soczewiński, a generous benefactor of the National Museum in Krakow. The Numismatic Cabinet has also received a contribution of 12 Ottoman coins (19th–early 20th c.), a gift from Tomasz Bochnak.

Also in 2013, Father Jan Janusz Kołdecki, our donor of long standing, presented us with a collection of 601 coins from the Far East, including Chinese coins dating from the 2nd century BC up to the 19th century, numerous coins from Japan, Indonesia, Vietnam, and Korea, as well as many minor coins from Europe, ancient and false coins, imitation coins, tokens and banknotes with special printing.

The medals section has received many modern items, notably various memorial medals. The largest gift, comprising as many as 17 specimens, was donated by Wojciech Bochnak. Furthermore, six medals were donated by Andrzej Budzicki, three by Zdzisław Żygulski Jr, and three Czech medals – by a group of Czech numismatists. We have also received single specimens from Katarzyna Barańska, Adam Wojtkowiak, the National Bank of Poland, Polish Numismatic Society in Warsaw, and the Historical Monuments Renovation Enterprise in Krakow.

The remaining gifts and donations included various modern coins, copies, banknotes and other types of paper currency, bank, discount and loyalty cards, as well as some other items classified under the Varia Section, that have been donated

by Zofia Gołubiew, Jarosław Bodzek, Elżbieta Korczyńska, Anna Bochnak, and Anda Jaworucka-Drath and others.

As each year, the Numismatic Cabinet received donations from the National Bank of Poland: 76 items of coins and model banknotes. A banknote specimen was also donated by the Revenue Service in Kępno.

In 2013, thanks to the efforts of Adam Wojtkowiak, the library of the Numismatic Cabinet obtained a donation of 49 items of numismatic literature.

Contact the author at: ajaworucka-drath@mnk.pl

Translation: Marcin Fijak